سخن سردبیر

Editorial

مجله دانشگاه علوم پزشکی رفسنجان

دوره ۱۴، آذر ۱۳۹۴، ۷۱۲-۷۱۱

اپیدمیولوژی مدّور

Circular Epidemiology

محسن رضائیان[۱]

M. Rezaeian

واژه اپیدمیولوژی مدّور به انجام بیش از اندازه نیاز مطالعات توصیفی اپیدمیولوژیک درباره اثبات و یا رد یک ارتباط (Association) اطلاق می‌گردد. در واقع، کاربرد این واژه بدان معنا است که مطالعات توصیفی اپیدمیولوژیک درباره ارتباط یک مواجهه یا عامل خطر نظیر افزایش وزن با یک پیامد یا بیماری نظیر ابتلا به دیابت، بیش از اندازه مورد نیاز به عمل می‌آیند. از مهم‌ترین علل رخ داد این امر می‌توان به این نکته اشاره کرد که سازمان‌های فراهم کننده بودجه‌های پژوهشی معمولا علاقمند به پرداخت بودجه جهت بررسی مسائلی هستند که اصطلاحاً موضوعات داغ (Hot Topic) نامیده می‌شوند. برای مثال، انواع سرطان‌ها، بیماری‌های قلبی عروقی، دیابت، فشار خون و موضوعاتی از این دست را می‌توان در زمره موضوعات داغ قلمداد نمود[۱]. این در حالی است که موضوعات به اصطلاح سرد (Cold Topic) نظیر جنگ و بلایای طبیعی کمتر مورد توجه بررسی‌های اپیدمیولوژیک قرار می‌گیرند [۲].

دلیل مهم دیگری که برای رخداد این امر می‌توان اقامه نمود آن است که معمولاً حتی در بررسی موضوعات داغ، پژوهشگران به شیوه‌ای جامع، نظام‌مند و منتقدانه به بررسی متون موجود نمی‌پردازند. از همین‌رو، ممکن است که نتایج پژوهشی آن‌ها، تکرار یافته‌هایی باشد که قبلاً توسط افراد دیگر مشخص و منتشر شده است. این در واقع مهر تأیید مجدد بر یافته‌های قبلی است که اصلاً ضرورتی هم نداشته است. دلیل دیگر این امر مهم به این نکته باز می‌گردد که انجام مطالعات توصیفی نسبت به مطالعات تحلیلی از سهولت بیشتر، هزینه و زمان کمتری برخوردار است. بنابراین، پژوهشگران کمتر به سراغ مطالعات تحلیلی می‌روند که از دشواری‌های بسیار بیشتری برخوردار بوده و به زمان و هزینه بیشتری نیز نیاز دارند [۱].

۱- استاد گروه آموزشی اپیدمیولوژی و آمار زیستی، دانشکده پزشکی، دانشگاه علوم پزشکی رفسنجان

تلفن: ۳۱۳۱۵۱۲۳-۰۳۴، دورنگار: ۳۱۳۱۵۱۲۳-۰۳۴، پست الکترونیکی: moeygmr2@yahoo.co.uk

این که نتایج مطالعات اخیر نشان می‌دهد که بیش از ۸۵٪ بودجه‌های پژوهشی در تحقیقات علوم مرتبط با سلامت در حال به هدر رفتن است [۳]، در واقع بیان‌کننده این نکته است که بسیاری از محققین در بررسی‌های خود دچار حرکتی دایره‌وار شده‌اند و شمار کمی از آن‌ها به نتایج جدید دست می‌یابند [۴].

راه علاج اپیدمیولوژی مدّور در وهله اول به سازمان‌های تأمین‌کننده بودجه‌های پژوهشی مرتبط می‌باشد. آن‌ها باید به هنگام بررسی طرح‌های پژوهشی، مطمئن شوند که پژوهشگران، جستجوی جامع، نظام‌مند و منتقدانه‌ای از تمام متون مرتبط به عمل آورده‌اند. همچنین، آن‌ها باید مطمئن شوند که طرح‌های پژوهشی جدید چه تفاوت مهم و اساسی با پژوهش‌های قبلی دارند که انجام آن‌ها را ضروری می‌سازد. در نظر گرفتن بخش متناسبی از بودجه پژوهشی برای مطالعه موضوعات سرد نیز باید از استراتژی‌های مهم سازمان‌های تأمین‌کننده بودجه‌های پژوهشی در حوزه تحقیقات مرتبط با سلامت باشد. به علاوه، راه علاج دیگری که برای اپیدمیولوژی مدّور توصیه شده است، به سردبیران و داوران مجلات علمی باز می‌گردد. آن‌ها به هنگام بررسی و داوری هر مقاله‌ای نه تنها باید از جامعیت مروری بر متون و پیام جدید مقاله تحت بررسی خود مطمئن گردند، بلکه از نویسندگان مقاله بخواهند تا تصویری شفاف از چگونگی کاربرد یافته‌های مطالعه خود در نظام سلامت را به دست دهند [۵].

با این وجود، به نظر راقم این سطور مهم‌ترین راه علاج اپیدمیولوژی مدّور به پژوهشگران حوزه‌های مرتبط با سلامت باز می‌گردد. آن‌ها باید خود از این نکته اطمینان حاصل نمایند که مروری بر متون آن‌ها از جامعیت، نظام‌مندی و دید انتقادی برخوردار است. آن‌ها همچنین، باید بخشی از تحقیقات خود را به موضوعات سرد اختصاص داده و سعی کنند تا دیدگاه سازمان‌های تأمین‌کننده بودجه‌های پژوهشی و همچنین، دیدگاه سردبیران و داوران مجلات علمی را به چنین موضوعاتی جلب نمایند. بالاخره آن‌ها باید به هنگام لزوم از انجام مطالعات توصیفی صرف دست کشیده و با طراحی صحیح مطالعات تحلیلی به گسترش مرزهای دانش بشری در حوزه تحقیقات مرتبط با سلامت کمک نمایند.

References

[1] Kuller LH. Circular epidemiology. *Am J Epidemiol* 1999; 150(9): 897-903.

[2] Rezaeian M. War epidemiology: an urgent plea. *Epidemiology* 2015; 26(1): e10-1.

[3] Macleod MR, Michie S, Roberts I, Dirngl U, Chalmars I. Biomedical research: increasing value, reducing waste. *Lancet* 2014; 383: 101- 4.

[4] Rezaeian M. The Necessity of Writing More Valuable Articles in Health Domain. *J Rafsanjan Univ Med Sci* 2015; 13 (12) :1103-4.

[5] Choi BC. Re: "invited commentary: circular epidemiology". *Am J Epidemiol* 2000; 151(10):1036-7.